

Invånare och företag riskerar att bli de stora förlorarna i omställningen i norr

Dagens Industri den 17 augusti 2022

Den 11:e augusti publicerade Dagens Industri intressanta siffror om de svenska storbolagens elanvändning. Stora Enso sticker ut med sina 11 TWh, följt av SSAB (4,7 TWh), Boliden (4,6 TWh) och Essity (4,3 TWh). Volvo använder 1,1 TWh och ABB 1 TWh.

DI:s siffror ger perspektiv på de formidabla mängderna elektricitet som de mestadels statliga satsningarna på vätgasbaserat ("grönt") stål och järnsvamp i Norrbotten ska ta i anspråk. Totalt beräknas dessa projekt förbruka 80 TWh, vilket motsvarar hela Finlands elanvändning.

Enbart H2 Green Steel med sina planer på att göra vätgasstål utanför Boden har för avsikt att ta 12 TWh i anspråk för att totalt skapa 1 500 arbetstillfällen. Hur kan det vara bra för miljön och Sveriges ekonomi att ett så litet bolag tar tio gånger mer elektricitet i anspråk än hela Volvo? Eller lika mycket som hela Region Skåne med 1,3 miljoner invånare och 600 tusen jobb? 12 TWh är också den mängd elektricitet som skulle behövas för att elektrifiera hela Sveriges fordonsflotta.

I tider av nedlagd kärnkraft, skenande elpriser och allt fler varningstecken gällande elmarknadens tillförlitlighet framöver är det svårt att inte ställa sig frågande till dessa megaprojekt i norr. Det sägs att de ska använda ett påstått "överskott" av fossilfri el i norr som inte kan transporteras söderut. Men den totala vattenkraftsproduktionen i Norrbottens län är bara 14 TWh, det vill säga H2GS tänker att ensamt lägga beslag på motsvarande nästan hela länets produktion av vattenkraft. När en allt större andel av den lokalt producerade elen dras bort från Nordpool är det stor risk att elpriset för länets hushåll, övriga företag och offentliga verksamheter blir lika högt som i dagens Skåne. De som i dag bor och verkar i Norrbotten blir i så fall de stora förlorarna, medan vinnarna blir ett fåtal riskkapitalister.

Varken sittande regering, andra politiker eller företagen som påstår sig göra så gott för miljön och Norrlands ekonomi har svarat på varifrån elen ska komma. Det talas om land- och/eller havsbaserad vindkraft och vätgaslagring, men de konkreta planerna lyser med sin frånvaro.

Den regering som tillträder efter valet behöver ta sig en allvarlig funderare gällande huruvida megaprojekten i norr är förenliga med Sveriges långsiktiga elförsörjning och en hållbar utveckling för landet.

Magnus Henrekson

Christian Sandström